

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

26 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului Militar nr. 84 al Diviziei de Pușcași din regiunea Harcov din 21 octombrie 1944 și a deciziei nr. 341 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 3 din 04 decembrie 1944 în cauza penală în privința lui,

*Comunear Piotr xxxx, născut xxxx, la momentul
condamnării, locuitor xxxxx*

Termenul de examinare a cauzei:

08.12.2020 – 26.04.2021

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului Militar nr. 84 al Diviziei de Pușcași din regiunea Harcov din 21 octombrie 1944, Comunear Piotr a fost condamnat în baza art. 1 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, la pedeapsa capitală, prin împușcare, cu confiscarea averii personale.

Prin decizia nr.341 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr.3 din 04 decembrie 1944, acțiunile inculpatului Comunear Piotr au fost recalificate în baza art. 2 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, și pedeapsa capitală aplicată, prin împușcare, a fost înlocuită cu munci silnice pe un termen de 20 de ani, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Comunear Piotr a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că a predat forțelor ocupante patru persoane, care au fost supuse maltratărilor, la fel, personal a maltratată zece persoane și a făcut agitație antisovietică.

În cadrul ședinței de judecată condamnatul Comunear Piotr vinovăția în comiterea infracțiunii recunoscut-o parțial și a declarat că, nu a denunțat și nu a predat nici o persoană pentru a fi bătută. De strângerea informației cu privire la persoanele cu viziuni antisovietice se ocupa primarul. În vara anului 1943, cetățeanul Scrîjevschii a fost bătut de primar, însă la plângerea cetățeanului Grabarovschi. Recunoaște doar că l-a lovit pe cetățeanul Zeatcovschi, pentru că nu a predat calul în modul convenit, pe cetățeanul Papanaga, pentru că era beat și nu a îndeplinit obligația de a repara plugul, iar pe cetățeanul Cociurovschi, din motiv că l-a calomniat. În primăvara anului 1944, l-a împins pe cetățeanul Zamrîga pentru că nu a mers să preia hrana pentru vite.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care, invocând prevederile art. 452 alin. (1), 453 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Tribunalului Militar nr. 84 al Diviziei de Pușcași din regiunea Harcov din 21 octombrie 1944, și a deciziei nr.341 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr.3 din 04 decembrie 1944 cu încetarea procesului penal în privința lui Comunear Piotr și reabilitarea acestuia.

În motivarea recursului în anulare, recurentul invocă că:

- în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, nu a fost dovedit caracterul antisovietic al acțiunilor inculpatului Comunear Piotr, deoarece acțiunile lui nu se caracterizau prin omor și tortură a populației și prizonierilor de război, spionaj sau trădare de patrie, așa cum prevede dispoziția art. 1 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943;

- acțiunile lui Comunear Piotr au fost greșit recalificate prin decizia nr.341 a Tribunalului Militar, al Frontului Ucrainean nr.3 din 04 decembrie 1944, în baza art. 2 al Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, adică pentru cauzarea loviturilor cetățenilor;

- sentința și decizia de condamnare adoptate în privința lui Comunear Piotr au fost pronunțate fără a se lua în considerare declarațiile acestuia, precum și declarațiile martorilor;

- în instanța de judecată martorul Reabeț Andrei a declarat, că a văzut personal cum inculpatul l-a lovit pe cetățeanul Cociurovski, pentru că acesta nu muncea și sora sa a fost bătută, la fel pentru că nu muncea. Cunoaște, că au fost bătuți cetățenii Zamrîga și Papanaga;

- martorii Zeatcovski Mihail, Zamrîga Pavel, Cociurovski Stepan, au declarat că inculpatul a lovit mai multe persoane, din motiv că acestea nu munceau corespunzător;

- declarațiile martorilor nu pot fi tratate în mod obiectiv, deoarece aparent, aceștia ar fi avut motive de a se răfui cu inculpatul. Totodată, pentru exercitarea atribuțiilor sale de serviciu legate de funcția sa de șef al comunității, și sancționarea celor ce nu se supuneau cerințelor legale, Comunear Piotr nu putea fi acuzat și condamnat;

- instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului Comunear Piotr la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie;

- sentința de condamnare emisă în privința lui Comunear Piotr, este o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, care conform art. 6 pct.44) din Codul de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează hotărârea adoptată.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, recursul declarat urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 5² și 5³ din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, ca rezultat al studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare, Procuratura Generală face recurs în anularea lor, care se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Potrivit art. 430 pct. 4) și art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului și argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Conform art. 3. al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992: „Sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost suspuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat,:

a) supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU – OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, "dvoiki", "troiki", "consfătuiri speciale", alte organe de stat cu funcții analoage) pentru "activitate contrarevoluționară", "trădare de patrie", "răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească", pentru alte "crime de stat", pentru "încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică", "atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor";

b) condamnate pentru neachitarea impozitelor sau neîndeplinirea planului de predare a pâinii la stat în temeiul art.58, 58-1, 58-2 din Codul penal al R.S.S. Ucrainene (redacția anului 1927);

c) internate în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare în instituții de psihiatrie la tratament forțat, din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

d) expropriate, deportate sau expulzate din R.A.S.S. Moldovenească și R.S.S. Moldovenească în baza deciziilor organelor administrative sub pretextul luptei cu culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație";

e) supuse la muncă forțată în condiții de limitare a libertății, inclusiv în coloanele de muncă ale NKVD-ului și în batalioanele disciplinare;

f) internate în lagărele de concentrare sau de filtrare, condamnate la privațiune de libertate, exilate sau trimise la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea război mondial;

g) condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii;

h) concediate din serviciu sau exmatriculate din instituții de învățământ din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

i) condamnate pentru participarea la manifestațiile publice pentru obținerea suveranității și independenței Republicii Moldova sau în privința cărora, pentru aceleași acțiuni, au fost intentate dosare penale și apoi clasate fără temei de reabilitare, dacă aceste persoane nu au comis infracțiuni de drept comun”.

Prin urmare, Colegiul penal remarcă că, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite doar persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe temeiurile de fapt și de drept exhaustiv prescrise la lit. a) – g) din articolul enunțat *supra*.

Însă, în recursul în anulare de pe rol nu au fost invocate asemenea temeuri, precum și nu a fost argumentată ilegalitatea hotărârilor atacate în aspectul vizat.

Potrivit sentinței Tribunalului Militar nr. 84 al Diviziei de Pușcași din regiunea Harcov din 21 octombrie 1944 și a deciziei nr. 341 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 3 din 04 decembrie 1944, instanțele au constatat că, Comunar Piotr, pe lângă faptul că ocupa postul de șef al jandarmeriei locale, a maltratat sistematic sub diferite pretexte cetățenii comunei în care locuiau.

În baza Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, pct. 2., care prevedea că: *„complicii din rândul populației locale, care au contribuit la săvârșirea, de către răufăcători, a represaliilor și violențelor asupra populației civile și ostașilor armatei roșii aflați în prizonierat, se pedepsesc cu munci silnice de la 15 la 20 de ani”*. Astfel, persoanele condamnate, a căror vinovăție a fost confirmată în cadrul examinării cauzei penale în maltratarea sistematică și aplicarea violenței față de cetățeni, nu cad de drept sub incidența Legii nominalizate.

În conformitate cu prevederile art. 4 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992: *„Nu pot fi reabilite persoanele care au fost condamnate legitim pentru săvârșirea crimelor de genocid, contra păcii, umanității sau pentru săvârșirea infracțiunilor de drept comun, sau care au participat nemijlocit la represiuni politice, chiar dacă ele înseși au fost ulterior supuse represiunilor”*.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată lipsa temeiurilor prevăzute de art.453 din Codul de procedură penală, în raport cu circumstanțele cauzei și dispozițiile Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, pentru admiterea recursului în anularea declarat de către Adjunctul Procurorului General împotriva sentinței Tribunalului Militar nr. 84

al Diviziei de Pușcași din regiunea Harcov din 21 octombrie 1944 și a deciziei nr. 341 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 3 din 04 decembrie 1944, prin care a fost condamnat Comunear Piotr.

Conform art. 435 alin. (1), Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Reieșind din cele constatate, nefiind prezente în speță motive întemeiate de a interveni în hotărârile judecătorești irevocabile de condamnare a lui Comunear Piotr, Colegiul consideră justificată soluția de respingere, ca inadmisibil, a recursului în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General.

5. În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.1), art. 457 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului Militar nr. 84 al Diviziei de Pușcași din regiunea Harcov din 21 octombrie 1944 și a deciziei nr. 341 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 3 din 04 decembrie 1944, în cauza penală în privința lui *Comunear Piotr xxxx*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **04 iunie 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion